

וועד העולמי לתיקון חטא המרגלים

גליון # 27

ארגון מוקדש לתיקון חטא המרגלים ולעורר על קדושת ומצות ישוב ארץ ישראל כמו שאמרו חז"ל מצות ישוב ארץ ישראל שקולה כנגד כל מצות שבתורה וכמבואר במדרש תלפיות (ענף ארץ ישראל), יחד הקדוש ברוך הוא את ארץ ישראל כמו בעל המיחד קרקע לאשתו למזונותיה, והשכינה אין שורה בחוץ לארץ. ובספר חרדים (דף נ"ז), מצות עשה מן התורה לדור בארץ ישראל, שנאמר וירשתה וישבת בה.

חודש כסלו תשס"ב לפ"ק

מפני מה מעשה העגל נמחל להם, ולא מצינו שעשו תשובה על זה. ועל חטא המרגלים כתיב (במדבר י"ד לט), ויתאבלו העם מאוד. אם כן עשו תשובה, ואף על פי כן לא נמחל להם. הלא אין לך דבר שעומד בפני התשובה ?

ספר קול מבשר ח"ג - תשובה המשך

מד. ונלפענ"ד לומר עפ"י דברי רבינו הרבי ר' בונם מפרשיסחא זי"ע, דהקשה, מפני מה מעשה העגל נמחל להם, ולא מצינו שעשו תשובה על זה. ועל חטא המרגלים כתיב (במדבר י"ד לט), ויתאבלו העם מאוד. אם כן עשו תשובה, ואך על פי כן לא נמחל להם. הלא אין לך דבר שעומד בפני התשובה ? ואמר, כי עיקר התשובה הוא, באם שידע שאין לו שום תקוה, והוא ככלי חרס הנשבר שאין לו שוב תקנה, ועם כל זאת, רוצה לעבוד את ה' מכאן ולהבא, ועושה כאשר צוה ה', אף שידע שאין לו שום תקוה מחמת גודל חטאיו שחטא - זהו תשובה אמיתית ושלימה. וזה הסוג היה בחטא העגל. כי היה החטא הראשון, ולא ידעו כלל שתשובה מועיל. והיה להם צער גדול ומרירות הלב בשלימות, ולכן היה התשובה בשלימות. אבל בחטא המרגלים, כבר היו יודעים שיועיל תשובה, והיו סוברים שעשו תשובה ויחזרו כבראשונה, ולא היה להם מרירות הלב. ע"כ לא הועיל להם התשובה, מחמת שלא עשו בלב שלם. עכ"ל. [חדות שמחה, פ' נח אות ט', ונפלאות חדשות פ' תשא]: מה. וישב ראובן אל הבור וגו' (בראשית ל"ז כט). במד"ר (ב"ר פרשה פ"ד יט), אמר לו הקדוש ברוך הוא [לראובן], מעולם לא חטא אדם לפני ועשה תשובה, ואתה פתחת בתשובה תחלה, חייך שכן בנך עומד ופותח בתשובה. ואיזה, זה הושע. שנאמר (הושע י"ד), שובה ישראל עד ה' אלקיך. ואמר אדמו"ר זצ"ל מפשיסחא, אע"ג שהיו אדה"ר וקין שעשו תשובה, [אלא] מחמת, כל האומר ראובן חטא אינו אלא טועה, כך איתא בגמרא. וזו שאמר השם יתברך, מעולם לא היה [דבר כ]זה, שלא יחטא אדם כלל, ויעשה תשובה. זה לא היה. רק ראשונים שחטאו, ועשו תשובה. אבל ראובן, לא חטא כלל, רק נידנוד עבירה, ועשה תשובה כעבירה חמורה. שהוא מחמת יראת שמים גדולה, היה עושה לעצמו עלילה שחטא. וזו, מעולם לא היה זה, שלא חטא אדם - ויעשה תשובה. ואתה פתחת בתשובה,

חי"ך שבן בנך יאמר, שובה ישראל. כי ישראל הם צדיקים, שצדיקים ג"כ יעשו תשובה, כיון שאין צדיק בארץ אשר לא יחטא. שמחמת נידונו עבירה מתחרטים מאוד. ודו"ק. [דברי אבי"ב פ' וישב, תרי"ט]. ועיין בספר שפתי צדיק (פ' ויחי אות כ"ה), שכתב, הנה חכז"ל העידו שהקדוש ברוך הוא אמר, מעולם לא חטא אדם ועשה תשובה, עד שבא ראובן. ופירש בשם הרבי רבי בונם זי"ע, לא חטא - ועשה תשובה, לא נמצא כראובן. ע"כ ע"ש. ועיין בספר מנחת שמואל בהקדמה, וזה לשונו, שמעתי מאבי מורי ז"ל, בשם מרן הקדוש הרבי רבי בונם מפרשיסחא זי"ע, שאמר עפ"י דברי הגמרא, כל האומר ראובן חטא אינו אלא טועה, ואעפ"י כעשה תשובה. וזה שאמר המדרש, מעולם לא חטא אדם לפני, וכו', דהרי ראובן לא חטא - ועשה תשובה. [שמחת יהונתן פ' וישב אות ג']:

מו. אמר הרבי ר' בונם זי"ע, יש בכוחי ת"ל, לעשות מכל פושעי ישראל בעלי תשובה. רק בתנאי אחד - שלא יהיה שקרן וכזבן. [מאמרי שמחה אות ד', בשם הרב צ"י מיכלסון זצ"ל מפלונסק]:

מז. סיפר הר' יעקב חענטשינער ע"ה, שפעם אחת דברו לפני רבינו החידושי הרי"ם זצ"ל, אודות איש אחד שהיה נוסע מקודם לפרשיסחא, להרבי ר' בונם זצ"ל, ואחר כן נתחמץ ונתחבר עם אנשים ריקים. ואמר אחד מן העומדים שם, "בודאי עוד יעשה האיש ההוא תשובה, כי העולם אומרים בשם הרבי ר' בונם ז"ל שאמר פעם אחת, שהנו בטוח, שכל מי שראה פניו - לא ילך מהעולם הזה בלי תשובה. והעיד אז איש חסיד אחד, שפעם אחת בהיותו בקאצק, אמר אחד לפני מרן אדמו"ר מקאצק זצ"ל מאמר העולם הנ"ל בשם הרבי ר' בונם זצ"ל, ואמר אז הרבי מקאצק זצ"ל, הרבי ר' בונם ז"ל אמר כן "אויף קאטאהוועס" (כלומר, בלשון בדיחה - המבי"א), אבל אני - המשיך הקאצקער זי"ע - הנני אומר באמת כן, מי שנגע בפתח המנעול שלי, לא ילך מהעולם הזה בלי תשובה. ואז, - בשמוע החידושי הרי"ם זצ"ל דברים הללו שנאמרו מפי החסיד הנ"ל - נתלהב מאד רבינו זצ"ל, ופניו הקדושים היו נראים כמראה אש להבה, וצעק בקול גדול, מה! מה! רבותי דברו "אויף קאטאהוועס"!! וכפל ושילש דבריו בקול רעש גדול ובתנועה משונה. ואחר כך, נח איזה זמן ושתק לגמרי ופניו החורו. ואחרי כן אמר בפנים שוחקות, דרכו של הרבי מקאצק ז"ל היה לדבר בלשון זה. כי לאשר אותן הדברים לא היו כבר בעולם, היו נקראים אצלו "קאטאהוועס". ואז היה שם נוכח הרה"ח ר' נתן סטוטשינער ז"ל מווארשא, שהיה נקרא ר' נתקי ליטוואק', וענה בקול רם מול פני החידושי הרי"ם, ואמר בזה הלשון, "ואני אומר, כי מי שרואה זו הפנים הקדושות (דאס הייליגע פנים), גם כן לא ימות בלי תשובה". ואמר לו רבינו זצ"ל, ליטוואק', ועהר פרעגט דיך (מי שואל אותך). [מאיר עיני הגולה, אות תקע"ט]:

מח. הרבי ר' בונם זי"ע היה פקח גדול, והיה רגיל להסתובב בערים שונות בפולין בכדי להחזיר בתשובה אנשים שהתבוללו. באשר אז התפשטה תקופת המשכילים, והיו לומדים אז ב'ביאור' של מ. מנדלסון שר"י. והרר"ב בונם ז"ל ברוב פקחותו, היה מחזירם בתשובה. ולצורך זה היה נוסע לעתים תכופות למסחר לערים גדולות, כגון דאנציג. ומאותה סיבה גם למד מלאכת הרוקחות, בכדי שיהיה לו יותר מגע עם אנשים כגון אלו, ויוכל להשיבם למוטב ולהחזירם בתשובה. פעם הסב רבי מאיר'ל זצוק"ל מאפטא עם חסידיו (והחסידיים בקשו 'מוחות'), נענה להם, כתיב, מחיני נא מספרך, חסידיים מבקשים מוחות, אבל המוחות צריכים לבא 'מספרך' - מכח הלימוד בתורה, און נישט פון דרייען זיך ביי בונם אפטייקער..

כאשר הגיעה האימרה הזאת לאזניו של הרבי ר' בונם זי"ע, נענה ואמר, כתיב, (קהלת ז' ה), טוב לשמוע גערת חכם מאיש שומע שיר כסילים, והפירוש הוא, טוב לשמוע גערת חכם - מחכם כזה - שהוא איש שומע שיר כסילים, שידוע ומבין גם את שיר הכסילים. מכזה אחד, טוב לשמוע גערת חכם. (עיין קול מבשר ח"א, קהלת פ"ז אות א'). והרבי ר' בונם ז"ל התכוון לומר בזה, שמה שהוא עוסק במסחר או ברוקחות, זה בכדי שיוכל לבא במגע עם אלו המתבוללים ולהחזירם בתשובה. ומאותה סיבה היה גם משחק אתם במשחק ה'שח-מט', ומתוך מהלכי המשחק היה מחזירם בתשובה. [מֵרֵן הָאֲדָמוֹר הַבַּיִת יִשְׂרָאֵל זִי"ע, ש"ק האזינו שבת תשובה, ג' תשרי תשל"ד, בקו"פ]:

מט. כתב בספר מצמיח ישועות (דף כ"א), שאמר הרה"צ הרבי ר' בונם מפרשיסחא זי"ע, בפסוק, אל תאמר שהימים הראשונים היו טובים מאלה כי לא מחכמה שאלת זאת, כי הנה באמת, השם יתברך מעורר את האדם לתשובה. ופתאום נופל במחשבתו של אדם התעוררות שיעשה תשובה, וזאת היא הלואת הקדוש ברוך הוא אשר נותן לאדם רק על זמן מועט לתכלית, כי בהתעוררות הזאת ייטיב דרכו מהיום והלאה. כמו אב רחמן, הנותן הלואה לבנו היושב בלי פרנסה, כמה אלפי רובל לזמן מוגבל, לתכלית שיעשה לעצמו איזה עסק שיהיה לו מזה פרנסה ברווח. אזי, אם האב רואה שהבן הוא בן משכיל וזריז ועובד בשקידה במסחרו, אז אפילו כשמגיע זמן פרעון ההלואה, לא יבקש אביו בחזרה את כספו, אדרבא, יש לו מהבן נחת רוח שמבין ויודע איך לנצל את הכספים שהלוה לו. לא כן אם הבן הוא 'הולך בטל', וכאשר קבל את ההלואה הלך לטייל ולבלות בכל מיני שטויות, והכסף שנתן לו אביו מתחיל לרדת לטמיון, אזי כאשר מגיע זמן פרעון ההלואה, עומד אביו עליו וצועק, תן לי את כספי בחזרה! והבן נשאר בעירום ובחוסר כל כמקדם. כן הוא בענין הנפש - ממשיך הרבי ר' בונם זצ"ל - נותן השם יתברך לאדם הרהור תשובה הלואה על זמן מוגבל, כדי שיהיה לאדם כח לעבוד מהיום והלאה את השם יתברך, ולתקן דרכיו ומעשיו בעבודה רבה וביגיעה. ואם הוא מייגע עצמו ומרויח בזה, כי עושה לעצמו גדרים וסייגים לעבודת השם יתברך מהיום והלאה בכל מיני תחבולות והשכל, ולומד בכוונה ומתפלל לה', ומכיר בתוכו ויודע כי כל זה בא מכח הבורא ית"ש לא מיגיעותיו, והכל רק מאתערותא דלעילא - אזי ירויח בזה במה שמתחיל מהיום והלאה בעבודת השם יתברך, כמו שידוע לכל הבאים בסוד ה'. אזי בראות השם יתברך כי הוא מתקן ומיטיב מעשיו - משאיר אצלו גם ההתעוררות הזאת, כמו האב לבנו כנ"ל. אבל אם אינו מייגע עצמו הלאה, אז בבוא השם יתברך לקחת ממנו בחזרה את החשק ואת ההתעוררות - נשאר כמקדם ריקן מכל וכל, ונופל בעצת היצר הרע חלילה עוד יותר. ונדמה לו אז, מה זאת? כי איזה שבועות שהרגיש טעם בתפלה ועבודה, ונדמה לו כי הימים הראשונים היו טובים מאלה. וזה שאמר הפסוק, אל תאמר שהימים הראשונים היו טובים מאלה, כי לא מחכמה שאלת זאת. לא מחכמה שלך היו הימים האלה הטובים, רק 'שאלת זאת' - קבלת זאת בשאלה ובהלואה מאת הקדוש ברוך הוא. ועכשיו כאשר לקח הקדוש ברוך הוא חזרה - נשאר חסר וריקן וכו'. והבן. [מאמרי שמחה אות ע"א, בשינוי לשון מעט]:

וועד העולמי לתיקון חטא המרגלים